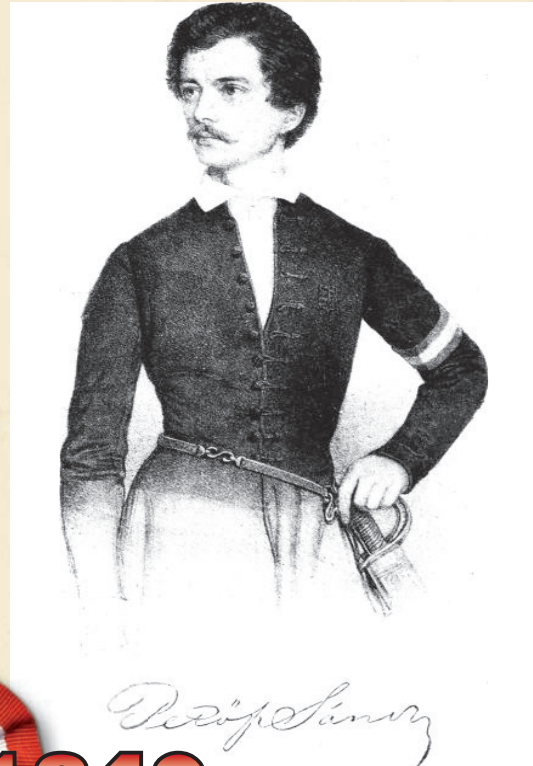

Alsónémedi Hírmondó

XXV. évfolyam 3. szám
2015. március 15.
(ünnepi szám)

Alsónémedi Nagyközség Önkormányzatának és Képviselő-
testületének ingyenes tájékoztató és kulturális folyóirata

1848 - 1849

Március idusa: Petőfi ünnepe

Sokunk lelkében Március idusának emléke olyan eleven, hogy 167 év múltán is a személyes élmény erejével és varázsával hat. Képzeletben mindnyájan voltunk már a Pilvax kávéházban, ott gyülekeztünk a Nemzeti Múzeum kertjében, a Nemzeti dal veretes sorai is visszhangzanak bennünk, miközben a tömeggel átmentünk a hídon, fel Budára, hogy kiszabadítsuk Táncsics Mihályt.

Írhatnám a történelmi tényeket, a szemtanúk, a résztvevők, a sorsdöntő eseményekből legendát szövök után: Vajda János, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula nyomán. Ugyanarról a történelmi eseményről mindegyikük más és más megközelítésben ír. Vajda naplószerűen, katonaként számol be a tábori életről, Krúdy irodalmunk bohém ködlovagja a Mít kíván a magyar nemzet? című elbeszélésében vezeti végig olvasóját a pesti helyszíneken. Tőle tudjuk meg, hogy Jókai lekéste a Pilvax-béli reggeli találkozót. Ekképp ír a késés okáról: „A regényíró bizonyosan kedvenc regényalakjaival álmodott, és álom közben elfelejtette, hogy tulajdonképpen forradalmat hirdetnek a mai napra Pesten.”

Jól tudjuk azonban, hogy Jókai Mór Petőfi mellett egyik kulcsszereplője volt a forradalomnak. Móricz, a falusi világ ismerője, a csökönyös parasztember szemszögéből láttatja a márciusi eseményeket.

„Külön jellegzetessége és varázsa 48-unknak az a történelemben páratlanul álló jelenség, hogy az ország egyetlen vezető politikusa sem vett részt a forradalomban, mert Pozsonyban ülészttek a Diétán, azaz sem a kanóc, sem a fék szerepét el nem játszhatták, nem szónokolhattak kedvükre, és a köztük lévő nem lebecsülendő ellentéteket sem teregették ország-világ elé, hogy aztán elvi, avagy hatalmi monomániáikkal megnyergeljék a forradalmat.” - írta Faludy György.

1860 óta – amióta nemzeti ünnep március 15-e –, azaz az elmúlt 155 év során sokan a maguk egyéni érdekeiktől hajtva és fűtve agyonmagasztalták, frázisokba fojtották, kisajátították vagy egyszerűen csak ifjúsági ünneppé degradálták ezt a napot. Gondoljunk csak arra, hogy nemzeti függetlenségünk kivívását gyakran olyan politikusoknak kellett ünnepelniük, akik ezt a függetlenséget feladták.

Történelmi közelmúltunkban az 1989-90-es események sejtették az 1848-as eszmék megvalósulását.

Tegyük fel a kérdést: magunkévá tudjuk-e tenni a történelmi múlt örökségét, meg tudjuk-e ünnepelni pátosz és frázisok nélkül dicső nemzeti ünnepünket? Meg. Ha nem harsogjuk és hangsúlyozzuk túl a forradalom mának szóló, időtálló üzenetét. Ha merjük vállalni a hétköznapiakat is, a tegnapiakat és holnapokat, mert ennek a napnak ne csak a meghirdetett megemlékezéseken, ne csak a díszbeszédekben és érzelemtől túlfűtött szónoklatokban legyen nyoma és emlékezete!

Nem szabad megfélemezni az igazi hősokról, a szabadság katonáiról, a Halászy Károlyokról, a nemzetörökről és a forradalom előkészítőiről, és azokról a mai értelmiségiekről sem, akik szavakba öntve kellő érzékenységgel és hitelességgel tudják érzékelteni az embertömegek hangulatának változásait, hangot tudnak adni mindenféle társadalmi elégedetlenségnek.

Mert az írók mindig megtalálták az utat a nép szívéhez, hangot adtak az igazságtalanságnak, a haszonelvűség alapján értelmezett egyenlőségre és testvériségre is felhívták és felhívják a figyelmet, s ha a múltban néha szerették volna elhallgattatni őket, sohasem sikerült, mert számukra nem a díszemlények és a pulpitusok jelentették a jelenléteket és a megnyilatkozás terét, hanem a könyvtárszobájuk és az íróasztaluk, amelyen írtak.

Ők azok, akik rá tudtak mutatni a galádságokra, fényt deríteni a társadalmi visszasságokra, a zsarnokságra. Petőfi, Babits, Radnóti, Pilinszky, Illyés Gyula. Hosszú lenne azoknak az íróknak a teljes névsora, akik koruk a teljes névsora, akik koruk áldozatai, számkivetettjei, bebörtönözöttei lettek.

Ez szerencsére már a múlté. Továbbra is azon kell fáradozunk azonban, hogy diákjaink, az utánunk jövő nemzedékek költőink életútján és munkásságán keresztül megismerjék történelmi múltunkat, sorsfordulóinkat.

Az én nemzedékem nem hallhatta a tankok dübörgését sem 45-ben sem 56-ban. Sajnos 1848–49 történetét sem igazán az iskolapadokban ismertük meg. Ismereteinket az ifjúsági regényekből, és persze az irodalomórán megismert, mindenki számára hozzáférhető Petőfi-versekből gyarapítottuk.

Középiszkolás koromban március idusa nem számított ünnepek. Kiemelt tananyag sem volt, hacsak a pedagógus nem tekintette szívügyének, hogy beszéljen, e fontos történelmi eseményről.

Szerencsére minden nemzedéknek megvan az az egészséges magja, amely a sorsfordító napokon az esernyők vagy a szabad ég alatt összekapaszkodva, a nyomdafestéktől még ragadó papírlapokon fellelkesülve szembeszegül a zsarnoki hatalommal, a császári armádia szuronyával, a főtérre berobogó tank csövével, a sisakos rohamrendőrök gumibotjaival, a vízágyúkkal felfegyverzett, kiképzett farkaskutyákkal felsorakoztatott rendőrkordon egyenruhásaival.

A márciusi tizenkét pontból mára sok minden valóra vált. A francia és a magyar forradalom zászlajára tűzött hármasszóból vajon mi teljesült?

G. Orwell óta semmi új a nap alatt: mi is megtapasztalhattuk, hogy az egyenlőknél mindig lesznek egyenlőbbek. Az egyenlőség és a testvériség eszméjét is lejáratott volna már?

És mégis azt hiszem, a szabadság ideája Petőfi és Jókai márciusi fellépése óta – ha hosszú évtizedekre meggyaláztatott és eltiportatott is – sosem vesztett fényéből és erejéből. **Petőfi és Jókai nélkül nem lett volna 1848-ban szabadságharc és forradalom.** Puccs igen. Márciusi nemzeti ünnepünkről túlzás nélkül elmondható: Petőfi ünnepe.

Vajda Jánost idézve:

„És azok lesznek a legszebb korszakok a nemzet jövő életében, amelyekben ismétlődőleg megint ő lesz az ifjúság eszményképe. A legkevesebb, amivel neki tartozunk, hogy március 15-ét emlékének szenteljük. Attila óta bizony kevés magyar név ismeretes az egész világ előtt. De e kevés közül egyik az övé.”

Összeállította: dr. György Balázs ny. polgármester

Petőfi Sándor: Márciusi ifjak

Szolgaságunk idejében
Minden ember csak beszélt,
Mi valánk a legelsőök, kik
Tenni mertünk a honért!

Mi emeltük föl először
A cselekvés zászlaját,
Mi riasztók föl zajunkkal
Nagy álmából a hazát!

A földet, mely koporsó volt
S benn egy nemzet a halott,
Megillettük, és tizennégy
Milljom szív földdobogott.

Egy szóvá s egy érzelmmé
Olvadt össze a haza,
Az érzelem „lelkésülés”,
A szó „szabadság” vala.

Oh ez ritkaság látvány volt,
S majd ha vénül a világ,
Elmondják az unokáknak
Ezt a kort a nagyapák.

És mi becsben, hírben álltunk,
Míg tartott a küzdelem,
De becsünknek, de hírünknek
Vége lett nagy hirtelen.

Kik nem voltak a csatán, a
Diadalhoz jöttek,
S elsedék a koszorúkat,
Mert a szóhoz értenek.

E sereg, mely, míg a harc folyt,
El volt bujva vagy aludt,
Igy zugott a diadalnál:
Mi viseltünk háborút!

Legyen tehát a tiétek,
A dicsőség és a bér,
Isten neki... nem küzdünk mi
Sem dicsőség-, sem díjért.

És ha újra tenni kell majd,
Akkor újra ott leszünk,
És magunknak bajt s tinektek
Koszorúkat szerezzünk.

Viseljétek a lopott hírt,
A lopott babérokat,
Nem fogjuk mi fejtekről
Leszaggatni azokat.

Abban lelünk mi jutalmat,
Megnyugosunk mi azon:
Bárki is a dicsőség,
A hazáé a haszon!

Pest, 1848. június

Babits Mihály: Petőfi koszorúi

„Avagy virág vagy te hazám ifjúsága”

Hol a szem, szemével farkasszemet nézni?
Ki meri meglátni, ki meri idézni
az igazi arcát?
Ünnepe vak ünnep, s e máj napoknak
Szűk folyosóin a szavak úgy lobognak,
mint az olcsó gyertyák.

Szabadság csillaga volt hajdan a magyar,
de ma már maga sem tudja hogy mit akar:
talány zaja, csöndje
és úgy támolyog az idők sikátorán,
mint átvezetett rab a fogház udvarán
börtönből börtönbe.

Ki ünnepli ŐT ma, mikor a vágy, a gond
messze az Övétől, mint sástól a vakond
avagy gyáván bújjik,
s a bilincses ajak rab szavakat hadar?
Csak a vak Megszokás, a süket Hivatal
hozza koszorúit.

Óh vannak, koszorúk, keményebbek, mint a
deszkák, súlyosabbak, mint hantjai kint a
hideg temetőnek!...
Kelj, magyar ifjúság, tépd le a virágot,
melyet eszméinek ellensége rádob
emlékére - kőnek!

Kelj, magyar ifjúság, légy te virág magad!
Nem drótos fűzérbe görbitve - légy szabad
virág szabad földön!
hogy árván maradvá megrablott birtokán
mondhassa a magyar: „Kicsi az én szobám,
kicsi, de nem börtön!”

Avagy virág vagy te?... légy virág, légy vigasz!
Legyen lelked szabad, legyen hangod igaz
az Ő ünnepségén:
Koporsó tömlőcét akit elkerülte,
most hazug koszorúk láncait ne tőrje
eleven emlékéen!

Nemzeti dal.

Talpra, magyar, hi a' baza!
Itt az idő, most vagy soha!
Rabok legyünk vagy szabadok?
Ez a kérdés, válaszlatok! —
A' magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Rabok voltunk mostanáig,
Károhoztak ósapáink,
Kik szabadon éltek baltak,
Szolgaföldben nem nyughatnak.
A' magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Sehonai bitang ember,
Ki most, ha kell, halni nem mer,
Hínek drágabb rongy élete.
Mint a haza becsülete.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Fényesebb a' lánczónál a' kard,
Jobban ékesíti a' kart,
És mi még is lánczót hordtunk!
Ide veled, régi kardunk!
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

A' magyar név megint szép lesz,
Múltó régi nagy hírehez,
Mit rá kentek a' századok,
Lemossuk a' gyalázatot.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Hol sirjaink domborúlnak,
Unokáink leborúlnak,
És áldó imádság mellett
Mondják el szent neveinket.
A magyarok istenére
Esküszünk,
Esküszünk, hogy rabok tovább
Nem leszünk.

Petőfi Sándor.

*A 1848. március 15-én leírtak a sajtónak
bárki is a dicsőség, a hazáé a haszon!
Petőfi Sándor*

Mit kíván a magyar nemzet.

Legyen béke, szabadság és egyetértés.

1. Kívánjuk a' sajtó szabadságát, censura eltörlését.
2. Felelős ministeriumot Buda-Pesten.
3. Évenkénti országgyűlést Pesten.
4. Törvény előtti egyenlőséget polgári és vallási tekintetben.
5. Nemzeti őrsereg.
6. Közös teherviselés.
7. Urbéri viszonyok megszüntetése.
8. Esküdtszék. képviselet egyenlőség alapján.
9. Nemzeti Bank.
10. A' katonaság esküdjék meg az alkotmányra, magyar katonáinkat ne vigyék külföldre, a' külföldieket vigyék el tőlünk.
11. A' politikai statusfoglyok szabadon becsáttassanak.
12. Unio.

Egyenlőség, szabadság, testvériség!

A képeket és a verseket válogatta: Bálint István

Meghívó

*Tisztelettel meghívjuk településünk lakosságát
az 1848-1849. évi forradalom és szabadságharc
167. évfordulójára rendezett
Községi Ünnepségekre!*

*Helyszín: Szabadság tér
Időpont: 11 óra*

*Ünnepi beszédet mond:
Vincze József polgármester*

Ünnepi program

- 8.00 óra – Zenés ébresztő a faluban
- 10.00 óra – Ünnepi Szentmise, Istentisztelet településünk templomaiban
- 11.00 óra – Községi Ünnepségek a Szabadság téren

Az ünnepi műsort a Széchenyi István Általános Iskola 5. osztályos tanulói mutatják be.

Felkészítő pedagógusok: Bori Teréz, Szűcs Vera

Némedi Felnőtt Néptánccsoport

A táncokat betanította: Józán Béláné

Fantázia Művészeti Iskola citeracsopotja

Művészeti vezető: Szlama László

Koszorúzási szándékát kérjük, jelezze a Polgármesteri Hivatal titkárságán.

